

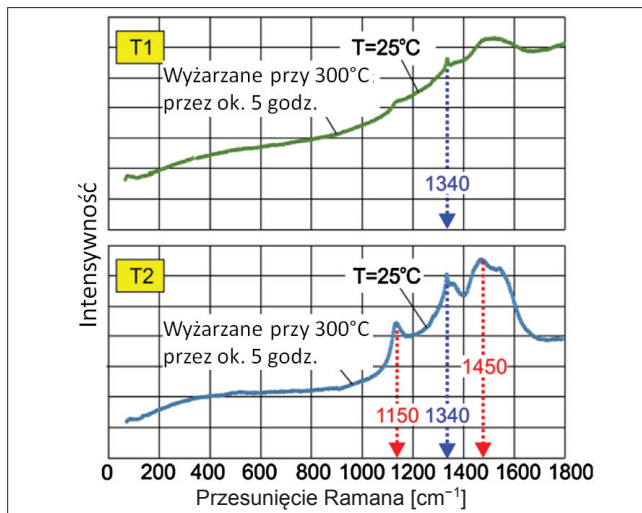
Wpływ struktury krystalicznej powłoki diamentowej na skrawność płytek z węglików spiekanych przy frezowaniu

Płytkami z węglików spiekanych powlekanych mikrokryształicznym diamentem można efektywnie obrabiać materiały nieżelazne, takie jak stopy aluminium czy tworzywa sztuczne wzmacniane włóknem węglowym. Parametry stosowane w trakcie powlekania istotnie wpływają na strukturę i właściwości powłoki.

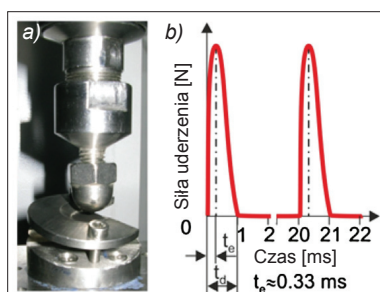
Dwie partie płytek z węglików spiekanych (HW-K05 SPGN 120308) powleczono mikrokryształicznym diamentem; zastosowano metodę osadzania z fazy gazowej z udziałem gorącego włókna (HF-CVD). Pierwsza partia – oznaczona T1 – była w czasie powlekania podgrzana do temperatury 900°C, w przypadku drugiej partii – T2 – zastosowano nieco wyższą temperaturę.

Uzyskane struktury krystaliczne badano metodą spektroskopii Ramana (rys. 1). Przed badaniem próbki wygrzewano w temperaturze 300°C, zbliżonej do temperatury panującej w strefie skrawania. Obie powłoki wykazały maksimum widma ok. 1340 cm⁻¹, co potwierdziło wysoką jakość struktury krystalicznej i występowanie fazy z hybrydyzacją sp³. Dodatkowo dwa maksima przy ok. 1150 cm⁻¹ i 1450 cm⁻¹ wystąpiły w próbkach T2. Wskazuje to na współistnienie fazy z hybrydyzacją sp², mającej znacznie niższą wytrzymałość niż sp³.

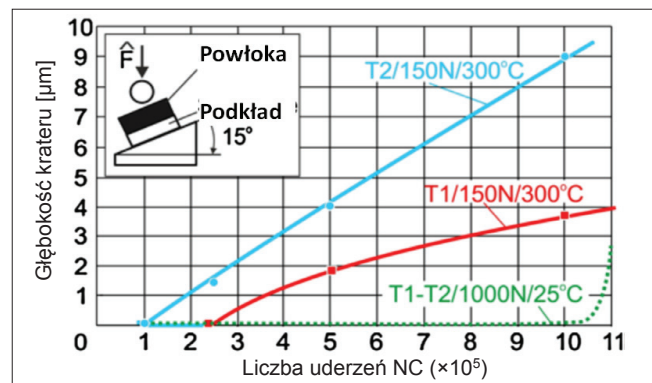
Badania wytrzymałości powłoki prowadzono za pomocą uderzeń nachylonej próbki (rys. 2). Zależność głębokości powstałego krateru od liczby uderzeń w temperaturze 25°C i 300°C przedstawiono na rys. 3.

Rys. 1. Widma Ramana badanych powłok

Rys. 2. Stanowisko do badania wytrzymałości uderzeniami kulką w pochyloną powierzchnię (a), przebieg siły uderzenia (b)

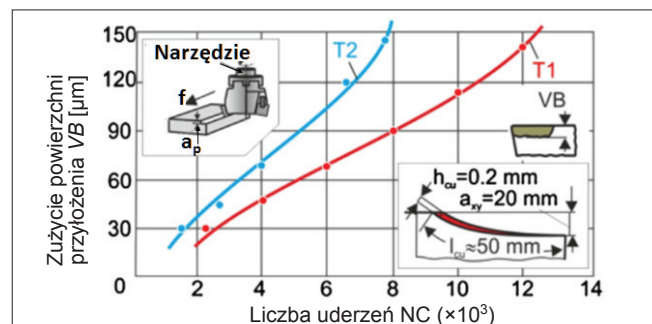

Rys. 3. Wyniki testów udarowych obu powłok przy 25°C i 300°C

O ile w temperaturze 25°C obie powłoki zachowały się podobnie, wykazując dużą odporność na uderzenia, o tyle w temperaturze 300°C powłoka z fazą sp³ zachowała się znacznie gorzej.

Podczas prób skrawności frezowano przeciwbieżnie na sucho spienione aluminium zawierające szereg twardych faz (Al₄Ca, Al_xTi_y). Taka struktura powodowała znaczne dynamiczne obciążenia krawędzi skrawającej.

Na rys. 4 widać, że płytki z partii T1 wytrzymały ok. 12 500 uderzeń ostrza, osiągając zużycie VB = 0,15 mm, podczas gdy płytki T2 osiągnęły takie samo zużycie już po 8000 uderzeń.

Rys. 4. Zużycie powierzchni przyłożenia w funkcji liczby uderzeń ostrza dla obu wersji powłok

Badania wykazały, że wstępowanie w powłocę diamentowej fazy z hybrydyzacją sp² prowadzi do dużo bardziej intensywnego zużycia ostrza. Oznacza to, że można znacznie poprawić skrawność płytek przez unikanie pojawiania się tej fazy.

Opracował: prof. dr hab. inż. Krzysztof Jemielniak

LITERATURA

Skordaris G. et al. "Effect of the crystallinity of diamond coatings on cemented carbide inserts on their cutting performance in milling". *CIRP Annals – Manufacturing Technology*. 68 (2019): 65–68, <https://doi.org/10.1016/j.cirp.2019.04.056>.